

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Explicatur privilegium de esu carniū tempore prohibito. §. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

conceditur cum potestate ad absolendum à referuatis, quæ potestas in hac priori concessione generali non continebatur. Neque inde fit, irrequisito Parocho posse quemlibet matrimonio assistere: quia matrimonium non ministratur à Parocho, sed sibi ipsis contrahentes ministrant; ideòque ibi pro matrimonij Sacramento nulla datur facultas. Ordo autem, & Confirmatio, utpote Episcoporum propria, nequaquam conceduntur ab aliis, quàm à propriis recipi. Ab illis tamen tempore interdicti recipi posse videtur.

17. Pro supradictis concessionibus aduertendum est, duo à Pontifice exiggi, vt quis tempore interdicti prædictis priuilegijs gaudere possit. Primum, quòd interdicti causam non deserit, neque per ipsum stet, quin tollatur. Secundum, vt quoties vsus fuerit Oratorio, vel ad celebrandum, vel ad faciendum celebrari, vel ad assistendum ibi celebrationi, vel ad recipiendam Eucharistiam, orationes fundat pro victoria contra infideles, & Christianorum Principum pace. Primum ita necessarium est, vt nisi illud habeas, nullius priuilegij ex supradictis capax exitas. Non enim rationi consentaneum erat, interdicti prohibitionem tollere ei, qui causa est interdicti, vel occasio, ne interdictum cesser. Secundum non videtur ita necessarium, ideòque non sub forma conditionis exigitur in Bulla Latina, sicut primùm aliàs, si inuincibiliter oratio omiffa esset, nullum esset priuilegium, teneatque illo vtens ante omnia orationem præmittere, neque satisfacere, si eam fundederet, diuinis assistens. Quod est contra communem praxim. Verùm esto, oratio non præscribitur, vt conditio ad vsus priuilegij præscribitur tamen vt præceptum, vt constat ex illo verbo, *teneantur*, quod præceptum indicat. Sed, quia hæc non videtur materia grauis, sed leuis tantum: ideo illius omiffio non excedit culpam venialem, sicuti doctissimi Theologi de hac re consulti tradiderunt, teste Henric. lib. 13. sum. cap. 48. n. 4. in comment. litt. Z. Rodrig. in Cruciat. addit. §. 5. n. 4. Stephan. Dauila §. p. de censur. disp. 4. sect. 2. dub. 7. §. 4. Villalobos tract. 27. claus. 4. n. 7.

18. Tandem in prædicta clausula concessum est habenti Bullam, vt tempore interdicti possit, si decedat, sepeliri in loco sacro cum moderata pompa funerali. Quod esse priuilegium constat. Nam, vt optime obseruat Dauila de censur. §. p. sect. 3. dub. 2. concl. 1. Suar. disp. 35. de tertio effectu interd. sect. 1. concl. 1. interdicti generali locali prohibita est ecclesiastica sepultura laicis tantum, etiam pueris, ex cap. Quod in 10. de panit. & remiss. & sumitur ex cap. Cum ex plantare §. Quod si. & cap. Priuilegia de priuileg. cap. Episcoporum eodem tit. in 6. & Clem. 1. de sepultur. Clericus namque absque priuilegio, nisi ipse sit interdictus, potest in loco sacro sepeliri, vt tradunt supradicti Doctores, & colligitur ex text. alleg.

Priuilegium igitur Bullæ tempore interdicti laicus adultus, puer, amens, & phreneticus poterunt sepeliri in loco sacro, dummodo in vita ipsorum fuerit Bulla suscepta. Neque obstat, amentem, phreneticum, & puerum Bullam pro ipsis susceptam non acceptasse: quia esto non acceptauerint expressè, præsumit Ecclesia, si discursum haberent, acceptaturos: & ob hanc interpretatiuam voluntatem priuilegium illis conceditur, sicuti notauit Villalob. dicto tract. 27. clausula §. numer. 2. Et quamuis hoc priuilegium sepultura contineatur in alio iam explicato recipiendi Sacramenta, & audienda diuina, quia priuilegiatus ad recipiendi Sacramenta, & audienda diuina, eo ipso est priuilegiatus ad sepulturam ecclesiasticam, vt docet Syluest. Interdictum §. q. 10. part. 6. Antonin. 3. p. tit. 2. §. 6. cap. 4. §. 1. Auila §. p. de censur. sect. 3. dub. 4. concl. 1. Tamen si Suar. disp. 35. sect. 1. num. 13. cum Gloss. Clement. 1. de sepultur. & aliis, videatur restringari: nihilominus ad maiorem claritatem, vel ad tollendos scrupulos in re dubia, & in controuersia Doctorum posita, optimo consilio additum, & expressum est hoc priuilegium: ea tamen lege, vt fiat cum moderata pompa funerali.

19. Quod si inquiras, quid per pompam moderatam intelligatur: Respondet Emman. Rodrig. in Cruciatam, §. 5. numer. 13. cui assentitur Villalob. claus. 5. tunc moderata pompa defunctum sepeliri, si ter tantum pro viris, bis pro feminis cymbala pulsentur, & more solito apertis ianuis Officij defunctorum canatur, excepta Missa, ex declaratione Leonis X. anno 1516. tradit Cordub. de Indulgent. quæst. 3. dub. 5. & in addit. ad comp. tit. Interd. vers. Quoad §. 11. Secundo, respondet Rodrig. iuxta Bullam Iulij III. anno 1551. ex Commiffarij declaratione, vt iuxta Bullam Pij IV. anno 1565. pompam moderatam esse, si sepeliatur defunctus dimidiata solennitate, ac cesser ea, quæ secundum statum qualitatis personæ adhibenda foret, interdicti secluso. Ego verò cenfeo, standum esse consuetudini receptæ, & Episcopi declarationi, si adfit sine minus Parochi, vt docent Ludouic. Lopez 2. p. instruct. vbi de Bulla, cap. 6. fol. 804. col. 2. Henriquez lib. 7. de Indulgentiis, cap. 13. n. 4. Man. in Bullam, §. 5. n. 12. Villalob. claus. 5. n. 3. In Hispania autem, teste Cordub. de Indulgentiis, lib. 5. quæst. 40. dub. 4. & in addit. ad Compend. interd. vers. Quoad hoc §. 11. Auila sect. 3. dub. 4. §. Sed maior. moderatam pompam non excedit, si defunctus deferatur in tono cantando, & cum solitis

clamoribus, sepeliaturque cadauer ianuis Ecclesiæ apertis, secundum quod habetur in Manuali Rom. sine Missa, nisi pro Missa, alia specialis concessio adfit. Additque Auila, rellatis Syluest. Angel. Armilla, Tabiena, Soto, Henriquez à dub. 2. concl. 3. not. 3. Clericis post cap. Alma mater, concedi sepulturam ecclesiasticam cum Officio defunctorum, & Missa, seruatis conditionibus, & circumstantiis in dicto cap. Alma præscriptis. Ex quo à paritate rationis extendit ad laicos, qui hoc Bulla priuilegio tempore interdicti gaudent.

20. Superest dicendum, an prædicta priuilegia pro tempore interdicti concessa locum habeant in cessatione à diuinis: Ratio dubitandi sumitur ex Clement. 1. §. Quod etiam & §. In cessationibus de sentent. excomm. vbi interdictum generale æquiparatur cessationi à diuinis. Ergo priuilegia pro tempore interdicti extendi poterunt ad cessationem. Sed contrarium omnino tenendum est, scilicet, priuilegia pro interdicto concessa nequaquam ad cessationem à diuinis extendi. Sic testatur Ioann. de Salas in explicat. Cruciate, quæst. 19. circa finem, sensisse plures Magistros Salmanticenses de hac re consultos anno 1563, & expressè tradit Nauarr. cap. 27. m. 189. Couarr. cap. Alma mater. 2. p. §. 4. n. 6. vers. Nec tamen erit. Henric. lib. 7. de Indulgent. cap. 30. n. 2. & lib. 13. de interdicto, cap. 53. n. 3. in gloss. litt. P. & num. 6. Rodrig. §. 5. num. 8. Auila 6. p. de cessat. à diuinis, disp. 1. dub. 5. Suar. de censur. disp. 38. sect. 2. num. 11. Acosta quæst. 29. Ratio est: quia tempore cessationis sinitur omnino à diuinis Officijs, & solum permittitur semel in hebdomada pro renouanda Eucharistia celebrare, ita vt solus Sacerdos cum ministro assistat, & concessio cap. Alma, vt inquit Couarr. supra, numer. 7. Henric. cap. 53. numer. 2. Auila disp. 1. dub. 3. §. Secunda opinio. Suar. illa sect. 2. num. 2. ad tempus cessationis non extenditur: ergo neque priuilegia pro tempore interdicti concessa ad tempus cessationis extendi debent.

Neque obstat ratio dubitandi: quia in eo loco, quantum ad aliqua æquiparatur interdictum generale cum cessatione, sed non inde inferitur in omnibus esse cessationem cum interdicto assimilandam: in multis enim non conueniunt: nam interdictum censura est, vt apud omnes constat, cessatio non sic, sed simplex diuino prohibito, vt contra Sorum, & Couarr. optime confirmat Suar. de censur. disp. 38. sect. 1. ex Patron. mit. in cap. Dilectis de appellacionib. num. 18. Nauarr. cap. 27. n. 164. quos sequitur Henric. lib. 13. cap. 52. numer. 1. & cap. 54. in fine. Auila 6. p. disp. 1. dub. 1. Vnde videmus, vt prædicti obseruant cum Nauarr. dicto c. 27. numer. 188. violantem interdictum fieri irregularem: sed non item violantem cessationem:

PUNCTVM VIII.

De priuilegio circa cibos veritos.

Hispana Bulla, neque Latina disferit, priuilegium circa cibos veritos in hæc verba promulgat: *Item, concede à tuis las personas, que tomaren esta Bula, que durante dicho año puedan de consio de ambos Medicos espiritual, y corporal, comer carne en Quaresma, otros tiempos de ayuno, y dias prohibidos de comer carne por todo el año: y que à si mismo puedan libremente à su aluedrio comer guesos, y cosas de leche, de manera que los que no comieron carne guardando en lo de mas la forma del ayuno ecclesiastico, sean vistos auer cumplido, y satischo al dicho ayuno. Y en este indulto de comer guesos, y cosas de leche à su aluedrio, no se comprehenden los Patriarchas Primados, Arceobispos, Obispos, ni otros Prelados inferiores, ni qualesquiera personas regulares, ni de los seculares los Clerigos Presbyteros en quanto à los dias de la quaresma tan solamente. Empero sacando estos nombrados los que fueren de sesenta años, y todos los caualleros de las ordenes militares, que los vnos, y los otros podran comer guesos, y cosas de leche à su aluedrio, y gozar del dicho indulto. Hæc clausula duplex priuilegium continet. Primum circa esum carniū. Secundum circa oua, & lacticia.*

§. I.

Explicatur priuilegium de esu carniū, tempore prohibito.

1. Omnes habentes vsum rationis aliquibus diebus tenentur à carnis abstinere.
2. Qualiter intelligatur priuilegium his diebus adendi carnis ex consilio vtriusque Medici.
3. Expenditur sententia Ioan. Sanchez.
4. Reprobatur prædicta opinio.
5. Positio hoc priuilegio affirmant aliqui, se non posse bis, vel ter vesci carnis, si vnica illarum comestio tibi sufficiat.
6. Ferrer iudicium de prædicta sententia.

7. An solutus à lege abstinendi à carnibus solutus sis à lege vnius comestione. Et pramis ratur aliqua certa pro quaestione decisione.
8. Prima sententia negat, te esse solutum.
9. Secunda affirmat, te solutum esse.
10. Tertia distinctione vtiur.
11. Iudicium fertur de prædictis sententiis.
12. Qualiter simul cum carnibus possis pisces comedere.
13. Quid, si Episcopus sub excommunicatione prohibuerit esum piscium simul cum carnibus.

Opponendum est, non solum ex consuetudine, sed iure communi scripto teneri omnes fideles ad vsum rationis peruenientes, aliquibus diebus à carnibus abstinere, ex textu in cap. de esu carniū, de consecrat. dist. 3, cap. Quia dies dist. 3, & cap. Statuimus dist. 4, & can. 56. secta Synodi generalis, & aliis, quæ late expendit Couarr. lib. 4. var. quæst. 20. n. 15. Censetur autem fideles plerumque vsum rationis attingere; si septennium habeant completum. Vnde regulariter ante hanc ætatem, nec pater filio carnes porrigens, nec filius edens, legis transgressores censentur, vt docuit Ant. Gomez in Cruciat. ad 7. class. n. 16. cum Caiet. 2. 2. q. 147. art. 8. Victor. de confess. num. 148. Pedraza in confess. tertio præcepto, §. 18. Cordub. tit. casuum referat. q. 6. quia ante illam ætatem non præsumitur vsum rationis perfectum habere.

2. Bulla ergo concedit, vt iis diebus prohibitis vesci possis carnibus, non quidem ad libitum; sed de vtriusque Medici consilio. Nomine Medici spiritualis non venit solum Episcopus, & Parochus, qui semoto priuilegio possunt ex causa cum iuris subditis dispensare, vt tenet, aliis relatis, Leonard. Lessius lib. 4. de iustitia. dub. 6. num. 45. Ioan. Sanchez in select. dist. 54. n. 16. ex cap. Duo simul. de officio Ordin. sed etiam quicumque alius Confessor electus per Bullam, vt notatur Henriquez lib. 7. cap. 13. numer. 10. & 12. Villalob. 1. parte. summ. tract. 27. class. 6. n. 1. Rodriguez in explic. Bullæ, addit. ad §. 6. Ioan. Sanchez dist. 51. select. numer. 11. Neque opus est, vt recum dispenset, confessionem audire, vel aliquando audiuisse: sufficit, si ad confessiones audiendas approbatus existat: quia absolutè est Medicus spiritualis, & in eo verificatur conditio à Bulla requisita, vt bene Villalob. Rodrig. & Ioann. Sanchez. loc. cit.

Sed dubium est, quid prædictum priuilegium operetur? Nam, si cibi quadragesimales tibi grauius nocent, absque Bulla carnibus vesci potes. Si autem de nouimento non constat, nequit Confessor, & corporalis Medicus licentiam vescendi carnibus concedere. Communis sententia, de qua D. Thom. 2. 2. quæst. 147. art. 4. Lessius lib. 4. de iustis. cap. 2. dub. 6. numer. 45. Vega 1. p. summ. cap. 14. casu 36. Palacios in 4. dist. 15. dist. 8. fol. 18. Graffis lib. 2. cap. 37. numer. 15. Filliuc. 2. p. tract. 27. cap. 6. num. 126. & alij affirmant, stante dubio, an tibi cibis quadragesimalis nocent, te obligatum esse lege ieiunij: quia lex est certa, & solui non potest per excusationem dubiam Bullæ. Ergo priuilegium operabitur, vt asserent Medico corporali, dubium esse, cibos quadragesimales tibi grauius nocituros, possit spiritualis Medicus recum dispensare in abstinentia à carnibus, quia dispensatione facta omnis scrupulus deponitur, qui absque ea dispensatione non sine fundamento consergere possit.

3. Ceterum Ioann. Sanch. in selectis, dist. 51. numer. 9. referens Henric. lib. 7. de indulgent. cap. 13. n. 2. & in comment. lib. N. existimat, te in supradicto dubio solutum esse à lege obligante abstinere à carnibus, neque in eo casu priuilegium Bullæ necessarium esse. Mouetur: quia in eo dubio non possidet lex positua; sed potius naturalis conferuandū propriam salutem; non solum cum est certum periculum; sed etiam cum est dubium verè fundatum. Qua ratione excusari subuenire extemè indigenti, si probabiliter dubitas; ex tali subueniunt extemum periculum passurum. Vnde non vincitur ius certum, scilicet, lex de abstinentia à carnibus, iure dubio; sed iure certo naturali vincitur ius certum posituum. Nam esto periculum nouimenti dubium sit: at non est dubium sed certum, te habere ius fugiendi non solum periculum certum, sed etiam dubium. Hoc ergo ius certum naturale vincit ius certum posituum. Quapropter priuilegium Bullæ: vt aliquid operetur, quod aliàs seculo priuilegio non liceret, inquit dictus Ioan. Sanch. dist. 51. n. 7. & seqq. quoties Medicus corporalis iudicat, causam esse sufficientem petendi dispensationem à Summo Pontifice in prædicta abstinentia, ipsūque Pontificem prudenter concessurum: toties potest Medicus spiritualis recum dispensare, vt possis carnibus vesci. Quia doctrina posita, si dubium est aliquis nouimenti; esto non multum grauis, nec per se sufficientis excusare à lege, poterit Confessor recum dispensare: quia in eo casu potest Pontifex prudenter dispensationem concedere. Minor namque causa requiritur ad petendam dispensationem in præcepto, quam ad non seruandum illud, seclusa dispensatione, vt bene Suarez 1. de relig. lib. 2. de obseruat. festor. cap. 32. numer. 1. & cap. 33. num. 3.

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars IV.

4. Ego verò nullatenus existimo; hanc explicationem priuilegij Bullæ sustineri posse; quidquid sit de veritate doctrinae, ex qua illa deducitur: quippe enim habenas laxat, & occasionem præbet præceptum quadragesimalis ieiunij penitus abrogandi. Quis enim est, cui aliqualè nouimentum cibibus quadragesimalis non inferat, & illius occasione non possit, à Pontifice dispensationem petere: quam si ille concederet, excusatus esset à ieiunio; Affirmare ergo, ex eadem causa, qua peti potest dispensatio à Pontifice, posse Confessarium dispensare, lata via est abrogandi ieiunium. Quapropter credo, in hoc priuilegio non potestatem dispensandi concedi Medico spirituali, sicut nec corporali: æque enim vtriusque consilium exigitur, vt manifestè indicant illa verba, de consilio de ambobus Medicis: nulliusque potestatis dispensandi tibi est facta mentio; sed vtriusque consilio, & iudicio posito; Medici, inquam, corporalis de nouimento graui dubio; spiritualis de conuenientia tue conscientia; Pontifex dispensat & facultatem tibi concedit vescendi carnibus, si aliàs causa in re sufficientis est, si verò sufficiat, vt securius, & absque vilo scrupulo procedas; semper tamen Medicus corporalis iudicare debet, saltem sub dubio ex abstinentia à carnibus graue tibi nouimentum prouenturum. Quod si vigeas, stante hoc iudicio, non esse opus priuilegio iuxta probabilem sententiam. Respondeo, satis esse, quod iuxta communem sententiam, necessarium sit: nam eo casu prudenter conceditur ad tollendam omnium dubitationem.

5. Posita hac dispensatione, & priuilegio vescendi carnibus, est triplex difficultas; Prima, an mortale comouitas bis, vel ter eodem die carnibus vescens: cum tamen vterque Medicus iudicauerit, vnicam comestione sufficere, neque tibi necessariam esse binam, vel trinam; Affirmat Ioan. Sanch. dist. 51. select. in 14. & 15. Quia præceptum abstinendi à carnibus est negatiuum, ideoque semper seruandum est, & omnibus horis diei obligat, ab illoque excusari non potes, nisi ob necessitatem vel dispensationem; at necessitas solum est de vnica carniū comestione, cui dispensatio commensuratur. Ergo, si plures stant, illicitæ sunt, & contra præceptum. Et confirmatur. Si qualibet hebdomada Quadragesimæ abstinere à carnibus tribus diebus potes absque nouimento: non est dubium, te obligatum esse: quia solum ob nouimenti fugam carnibus vesci potes. At vnica comestione carnis facta quolibet die potes absque vilo incommodo salutis, imò cum illius commodo, vitam transigere. Ergo, si binam carniū comestione facias, peccabis grauius, vt pote qui carnes comedis in die ieiunij absque necessitate.

6. Ceterum, etsi hæc sententia omnino consulenda sit, & in praxi seruanda: at raro seruetur, & non leuibus scrupulis est exposita. Quis enim examinabit, an infirmus lecto decumbens, febris continua laborans, vnica tantum, vel bina carniū comestione indigeat? quis eum affirmabit violatorem esse præcepti ecclesiastici, eo quod bis, vel ter carnes comederit, si vnica comestio necessitati sufficiat? Certè hæc aliena sunt à praxi & consuetudine recepta. Quapropter credendum est, eum qui ratione necessitatis aliquo die excusatur ab abstinentia carniū, absolute excusari. Nam esto, præceptum negatiuum sit, & omnes horas diei afficiat: afficit tamen sanos, non infirmos; infirmi autem ab illo integrè excusantur. Et ratio videtur aperta: quia excusatio integra abstinendi à carnibus quolibet die; non delimitur ex eo, quod vnica carniū comestione facta possis absque incommodo salutis viuere, sed ex eo, quod cibis quadragesimalis eo die tibi nocent. At hæc ratio omnibus diei horis perseverat. Ergo præbet sufficientem excusationem abstinendi à carnibus toto die: secus est, quando constat, cibum quadragesimalem aliquibus diebus in hebdomada non fore nocituros.

7. Secunda, an deobligatus abstinere à carnibus, tenearis legem ieiunij de vnica comestione seruare. Pro cuius decisione aduerte cum communi sententia apud Lessium, lib. 4. c. 2. dub. 2. num. 8. tria in lege ieiunij præscribi. Primum, abstinentiam quorundam ciborum, maxime carniū Secundum, abstinentiam plurius refectionum. Tertium, certam refectionis horam quæ ratione consuetudinis modo est vndecima ante meridiem: olim nona diei, id est, tertia pomeridiana, vt colligitur ex cap. Solent. de consecrat. dist. 1. Ante hanc horam non licet ieiunium soluere. Quod si notabilis anticipatio absque causa fiat, docent Couarru. Nauarra. Caietan. Paludan. à Lessio relati dicto dub. 2. n. 15. esse mortale, tamen ipse Lessius, relatis Angelo, Innocent. Alenf. Palacio, Tolero, satis probabile reputat, esse tantum veniale: stante verò causa anticipationis, Nauarra. 2. n. 27. & plerique alij restantur, nullum esse peccatum, sicuti non est pro cuiusque arbitrio tempus refectionis prorogare. Dispensatus ergo in vfu carniū, adhuc intelligi potest adstrictus duplici alia lege, scilicet, vnius refectionis, & ne ante horam statutam fiat.

8. In hac re est triplex sententia. Prima negat, te solum esse ab obseruatione ieiunij quoad multiplicem refectionem, & illius statutam horam, tamen si solutus sis carniū abstinentia. Sic Ledes. 2. p. 4. q. 17. art. 3. dub. 9. Ioan. Medin. Cob. 4.

V.

de ieiunio, quæst. 5. Et 9. Pedraza in tertio mandato, notat. 14. Mouentur, quia præceptum continet plures partes: ergo deobligatus ab vna, non censetur ab aliis deobligatus. Non enim ex eo, quod deobligatus es ad legem ieiunij, deobligatus censetur à lege abstinendi à carnibus: ergo neque ex eo quod deobligatus sis à carnium abstinencia, deobligaris à lege ieiunij. Et confirmatur: quia in aliquibus Bullis antiquis notabatur, dispensatum ad vescendum carnibus, si in reliquis formam ieiunij seruaret, satisfacere ieiunij præcepto, eiusque meritum consequi. Ergo ieiunij præceptum stare potest cum esu carnium.

9. Secunda sententia docet, te liberum esse ab omni alia lege ieiunij. Sic Caiet. 2. 2. q. 147. art. 8. Nauarr. in sum. Hispan. c. 21. n. 25. Tolet. lib. 6. cap. 2. n. 4. Azor. 1. 1. lib. 7. cap. 10. q. 3. Filliuc. 1. 2. tract. 27. cap. 3. n. 52. docere videtur Thom. Sanch. in sum. lib. 4. cap. 11. n. 50. Et 53. quatenus affirmat, abstinenciam à carnibus esse de essentia ieiunij. Idem tradit Suar. 1. 3. in 3. p. disp. 70. sect. 2. Emman. Sà Ieiunium, n. 11. Henric. lib. 7. cap. 13. n. 13. Villalob. tract. 23. diff. 8. n. 8. Ioann. Sanch. disp. 51. sect. 2. n. 4. Ratio est: quia essentia ieiunij stat maximè in abstinencia à carnibus: quæ dempta, sicut non manet essentia ieiunij, sic neque obligatio ad ieiunandum, & seruandum alia duo requisita ad ieiunium.

10. Tertia sententia distinguit: Vel tibi concessus est usus carniū, solum quia cibus quadragesimalis nocet: vel, quia etiam debilis es, indigetque virtum recuperatione. Si ob hanc secundam causam concedatur, liber es ab omni lege ieiunij: quia finis concessionis admittit duplicem comestionem, & illatum gratia priuilegium etiam concessum est. At si solum ob nocendum cibi quadragesimalis tibi conceditur usus carniū, nequaquam potes bis comedere: sed formam ieiunij de vnica comestione seruare debes: quia finis dispensationis non tam est quantitas ciborum, & numerus comestionum, quàm cibi conditio, & qualitas saluti proprie inimica. Sic Cordub. q. 143. Et 167. Rodrig. in Cruciat. §. 6. dub. 3. Lessius lib. 4. cap. 2. dub. 6. in fine. Valen. 1. 3. disp. 9. quæst. 2. p. 5. Anton. Gomez ad clausul. 7. Bullæ, num. 5. Acosta ibi, quæst. 81. & alij plures.

11. Dicendum igitur est, hanc tertiam sententiam satis probabilem esse, sempèrque in praxi fore consulendam: secundam verò sententiam probabilem esse, & securam, tum ob eius rationem, tum ob Doctorum auctoritatem. Neque obstat fundamentum primæ sententiæ: quia esto, præscribatur lege ieiunij, ne bis refectaris: id tamen præcipitur dependenter ab obligatione abstinendi à carnibus. Quare hæc detracta nulla alia obligatio subsistit. Secus verò, est si ob æratem vel aliam causam solutus esses à lege binam comestionem prohibente: non inde inferitur, te solum esse à lege abstinendi à carnibus: quia illud est minus, accessorium ieiunio: probarique facile potest ex reg. iuris, in 6. Cui licet, quod est plus licet etique, quod est minus. Et idem cui licet esus carniū, licet bina comestio: at, non cui licet, quod est minus, scilicet, bina comestio, licitum debet esse, quod est plus, scilicet, carnes comedere. Deinde non obstat, quod ex Bullis antiquis adducitur, quia illa verba iam expuncta sunt, fortè ne ania daretur adherendi illi sententiæ, & iudicandi, posse essentialiter cum esu carniū ecclesiasticum ieiunium consistere. Quapropter Summus Pontifex solum de his, quibus licent, lacticia, affirmat, ieiunio satisfacere, si in reliquis seruent ieiunij formam, tacitè indicans comedentes carnes ieiunio satisfacere non posse.

12. Tertia difficultas est, an dispensatus ad esus carniū, possit simul cum carnibus pisces comedere? Non est dubium, omnia dispensatione edendi carnes, te posse piscibus vesci, tametsi aliquale salutis damnum sentias: quia obseruandum Ecclesiæ commune præceptum sufficiens causa est permitendi salutis damnum. Quæstio igitur procedit, casu, quo vtaris dispensatione edendi carnes, an simul possis piscibus vesci? Cui quæstioni breuiter respondeo cum Acosta quæst. 80. in Cruciat. Villalob. 1. p. sum. tract. 23. difficult. 8. n. 11. Thom. Sanch. lib. 3. de dispensat. disp. 1. n. 21. Et in sum. lib. 4. cap. 11. n. 57. Ioann. Sanch. in select. disp. 51. n. 21. Et 22. Filliuc. 1. 2. tract. 27. c. 3. n. 54. per se loquendo, ne officiat salutis, licere: quia nulla lege esus piscium interdictus est: si autem salutis noceat, legem temperantia violabis leuiter, aut grauiter pro salutis dispensatio, & in documento.

13. Sed quid, si Episcopus sub excommunicatione prohibeat, vti prohibitum est in pluribus diæcesibus, ne dispensati ad esum carniū, simul cum illis pisces edant, peccabunt pisces edendo? Respondet Ioann. Sanch. in select. disp. 51. n. 20. Et 21. Si causa excitandi appetitum, comedas pisces, non peccaturum: quia præceptum positum abrogare non debet, quod iure naturali debetur. Neque item, si comedas pisces suasces, etiam abique causa, vel in ea quantitate, quæ tuæ salutis non noceat, quare, inquit prædictus Author, hoc præceptum violare tantum cenaberis, quando pisces simul cum carnibus gdes, quorum esus graue tuæ salutis nocendum inferat.

Hæc sententia sustinenda non est, quippe aliena profus est à veritate. Finis namque huius præcepti positum non est salutis corporali fuditorum consulere: sed fidelium adificationi: ne, inquam, dispensati in lege abstinendi à carnibus voluptati incumbant loco penitentia, quam alij præstant: ipsique præstare tenebantur: quapropter esus piscium, simul & carniū, esto nocuus non sit, prohibitus censetur. Pro esu namque nocuo opus non erat episcopalis prohibitio, cum iure naturæ prohiberetur. Neque permittendus est esus piscium ad excitandum appetitum, nisi fortè in tam leui quantitate, vt in considerationem non veniat. Nam esto, iuri naturali non repugnet, media assumere ad appetitum excitandum: non tamen iuri naturali debetur omnia media assumere: quinimo iuri naturali est conforme ab aliquibus abstinere ob bonum virtutis, præceptorum obseruationem, & fidelium adificationem.

§. II.

Expenditur priuilegium de esu lacticiūrum, & ouarum.

1. Quid iure communi statutum sit.
2. Extra Quadragesimam aliqui tenent, oua, & Lacticia iure communi prohiberi.
3. Verius est, sola consuetudine.
4. Quid Bulla priuilegium concedat.
5. Non prodest hoc priuilegium extra Hispaniam.
6. Qui excipiuntur ab hoc priuilegio.
7. Dominicus Quadragesime negari plures, exceptas personam posse vesci oua, & lacticiūrum.
8. Oppositum satis est probabile.
9. Quid dicendum.

1. Vt communi oua, & lacticia prohibita esse tempore Quadragesime non solum sub veniali culpa (vt immerito placuit Fagund. de quinque Eccles. præcep. lib. 4. c. 2. n. 6. motus auctoritate Glossæ in c. Denique disp. 4. quam Glossa, etiam plures excussiones reuoluerim, inuenire non porui.) sed etiam sub graui culpa, ex dicto c. Denique. vbi omnes Doctores norant apud Lessium de ieiunio, dub. 2. §. Porro, Ioan. Sanch. disp. 51. n. 18. idè hoc pro certo supposito, inquirunt, an extra Quadragesimam vigiliis, & feriis sextis totius anni, feria secunda, & tertia Rogationum sit obligatio ex iure communi scripto abstinendi ab ouis, & lacticiis.

2. Couarr. lib. 4. var. c. 20. n. 15. inquit, vniuersaliter oua, & lacticia vetita esse in omnibus ieiuniis ex sexta Synodo generali can. 16. vbi dicitur: Vsum est, vt omnis Dei Ecclesia, quæ est in vniuerso terrarum orbe, vnum ordinem sequens ieiunium perficiat, & abstinere, sicut ab omni maculabili, sic ab ouis, lacte, & casu, quæ quidem sunt fructus eorum, à quibus abstinemus. Et probari potest primò ex D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 7. & Glossa. Admonitio 33. quæ 2. dicitur, idè in Quadragesima præscriptam esse abstinenciam ab ouis, & lacticiis: quia à carnibus verici trahunt originem, & magnam cum carnibus affinitatem habent. Sed hæc ratio æquè militat in aliis ieiuniis extra Quadragesimam, & in omnibus diebus, in quibus esus carniū prohibetur. Ergo, & secundò, Bulla ab indulto edendi oua, & lacticia excludit Patriarchas, Primates, Episcopos, Presbyteros, & c. pro diebus Quadragesime tantum: quæ particula, tantum, inutilis esset, si aliis temporibus, præter Quadragesimam, prohibita nõ essent oua, & lacticia. Tertio, de essentia ieiunij tria sunt, abstinencia ab aliquibus cibis, abstinencia plurius refectionum, cetera refectionis hora. At de essentia ieiunij quadragesimalis est abstinencia non solum à carne, sed ab ouis, & lacticiis: ergo idem erit de reliquis ieiuniis. Fateretur tamen Couarr. in teris iam diu possessis à Christianis hoc ius scriptum contraria consuetudine abrogatum esse, sicut Lessius dicto dub. 2. §. Quoad primum, affirmat Belgio, quibusdam in locis, fere per totam Quadragesimam vesci posse ouis, & lacticiis.

3. Sed recedendum non est à communi sententia Theologorum, & Canonistarum, asserentium, sola consuetudine prohiberi oua, & lacticia in reliquis ieiuniis extra Quadragesimam. Sic habet D. Th. 2. 2. q. 147. art. 8. in corp. Et ad 7. Paludan. in 4. dist. 15. quæst. 4. art. 4. Richar. art. 3. q. 5. ad 11. Quoad disp. 26. proposit. 52. Angel. Ieiunium, §. 5. Syluest. ibi q. 5. Armilla initio. Nauarr. cap. 21. num. 55. Cordub. in sum. quæst. 60. Medin. lib. 1. sum. cap. 14. §. 110. fol. 98. Alcozer. cap. 14. Pedraza in 3. mandato, cap. 14. Lessius dicto dub. 2. & omnes communitè Ratio est: quia nullibi extat tale ius. Nam, quod adducitur ex sexta Synodo non verget. Etenim (vt inquit Quoad supra §. Quiddam) sermo est ibi de sabbatis, & Dominicis Quadragesimæ, in quibus aliqui Armenij ouis, & lacticiis utebantur, quos præcepit sexta Synodus conformari in hac parte cum reliquis fidelibus, quibus iuxta Gregor. ilo cap. Denique, disp. 4. interdicta sunt oua, & lacticia. Deinde non obest ratio